

[Poul Møller.]

Åbningstalen lagde op til fordrageligt samarbejde, og de to store oppositionspartier svarede i samme tone. Det netop afsluttede forlig og forventningen om de store opgaver, som medlemskab af fællesmarkedet skulle stille os over for, passede tilsyneladende som hånd i handske til statsministerens næsten visionære perspektiver, der sprang ud til offentlig beskuelse den aften for et år siden, da det firkantede forlig blev afsluttet.

Senere har piben jo fået en anden lyd, og det perspektivrige forlig blev nærmest i socialdemokratisk polemik til et uforskammet oppositionsforsøg på at udnytte en for regeringens pinlig nødtilstand til at afpresse indrømmelser, som regeringen ellers aldrig med sit solide enmandsfertal i behold ville have givet fra sig. Først brød fællesmarkedet sammen, og så gik det slag i slag, indtil vi befandt os i en situation, hvor statsministeren følte sig forfulgt på liv eller helbred — den selvsamme statsminister, der ved sin tiltrædelse få måneder før var modtaget med en åbenhed og venlighed også fra oppositionens side, som vistnok ingen af hans forgængere havde mødt.

Guden Janus har som bekendt to ansigter. Det ene vender til højre, det andet vender til venstre. Hen i januar skiftede statsministeren ansigt. Måske var det fællesmarkedets sammenbrud, der var årsagen. Måske var det kræfter inden for hans eget parti, der tvang ham til drejningen. Forliget i fjor havde muligvis været en for hård belastning for socialdemokratiet. Måske vakte det for megen uvilje og modvilje i fagbevægelsen og gav socialistisk folkeparti for store angrebsmuligheder. Vist er det, statsministeren valgte at genskabe det, han har kaldt fodslaget i arbejderbevægelsen, fremfor at forfølge perspektiverne fra forliget i fjor; i stedet for at søge forståelse med den politiske opposition valgte han samarbejde med den faglige opposition. Formentlig har det også været hans tanke derigennem at stække socialistisk folkeparti.

Jeg tror såmænd gerne den højtærede statsminister, når han erklærer, at socialdemokratiet aldrig vil samarbejde med socialistisk folkeparti alene af den grund, at man ikke kan legalisere to arbejderpartier, men jeg ved tillige, at hvad enten de to socialistiske partier skal strides om den samme vælgergruppe eller samarbejde om at varetage dens interesser, vil lovgivningen blive præget heraf i uhyggelig grad, således som det skete ved helhedsløsningen, og således som det er sket ved de jordlove, der skal vedtages i de kommende dage. Givet er det naturligvis, at efterhånden som det ledende motiv for socialdemokratiets taktisk-politiske bestrebelse bliver forsøget på at dæmme op for socialistisk folkeparti, vil dansk politik blive mere yderliggående, og den politiske deling i folketinget vil som følge heraf blive dybere.

Efter det, vi har oplevet i de seneste måneder, er det almindelig bekendt, at nye yderliggående skattelove vil møde os, når det nye folketingsår begynder til oktober. Og det radikale venstre kan ikke danne blot det spinkleste bolværk, ja, det er vel end ikke længere i stand til at forsinke denne outrering — man kan vel ikke sige radikalisering — af landets politik. Partiets landsmøderesolution, som banede vejen for skattefradragsreglens definitive ophævelse, tyder på, at partiet nu blot er optaget af at hænge på den socialdemokratiske vogn længst muligt.

De tegn på aftagende parlamentarisk indflydelse, som de senere samlinger så ofte har vist, er blevet forstærket under den her skildrede udvikling. En egentlig forhandling mellem partierne på lige fod er ikke forsøgt siden forliget i fjor. Helhedsløsningen blev dikteret igennem folketinget på rekordtid. Den højtærede statsminister gav én dag til udvalgsarbejdet. Jordlovene gennemføres uden hensyn til de saglige indvendinger og forslag, oppositionen har fremført.

Anledningen til disse betragtninger er ikke alene det nu passerede, men tillige at vi nu stærkt nærmer os 10 års dagen for